

СТАНОВИЩЕ

доц. д-р Мария Димитрова Великова

Относно: дисертационен труд на тема: „Икономически и социални последици от данъчното облагане на недвижимите имоти. Изследване на случая по примера на Полша” за получаване на образователната и научна степен „доктор” в Професионално направление 3.7 „Администрация и управление”

Автор: Даниел Шибовски, докторант от катедра „Администрация, управление и политически науки” на факултет „Международна икономика и администрация”, Варненски свободен университет „Черноризец Храбър”

Научен ръководител: Проф. д-р Йоанна Рогожинска-Митрут

Настоящото становище е изготвено въз основа на:

- Заповед № 605 от 18.05.2017 г. на Ректора на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър” относно утвърждаване състав на научно жури.
- Представени от докторанта: дисертационен труд; автореферат; справка за приносите в дисертационния труд; публикации по темата на дисертационния труд.

I. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА И ОЦЕНКА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Изследването е посветено на интересна и актуална тема от гледна точка на необходимостта от реформа в данъчното облагане на недвижими имоти в Полша. Според докторанта съвместното съществуване на три вида данъци в данъчното облагане на недвижими имоти в Полша поражда много теоретични и практически проблеми. Имущественото данъчно облагане, по-специално в частта за недвижимите имоти, е последният елемент от данъчната система, който принципно не е променян след 1989 година. Полската система за регистрация и данъчно облагане на недвижими имоти е критично оценявана от експертите на Европейския съюз, които също установяват необходимостта от реформа. От тези позиции докторантът прави критичен анализ на тенденциите в данъчното облагане на недвижимо имущество в Полша като осмисля и систематизира съществуващи проблеми и прави аргументирани предложения за тяхното разрешаване. Предложенията включват икономически решения, които определят данъчните структури, заедно с оценка на икономически и социални ефекти от облагането на недвижимите имоти.

Авторът извършва проверка на изследователската хипотеза, приемайки, че съществуват предпоставки за реформа на модела на данъчното облагане на недвижими имоти в Полша, така

че данък сгради да стане ефективен източник на приходи в местните бюджети и да реализира неданъчни функции на данъчното облагане.

Дисертационният труд с обем от 231 страници се състои от увод, четири раздела, заключение, списък на използваните юридически актове и библиография. Съдържанието на разделите е разпределено в отделни параграфи. Основният текст съдържа 17 таблици.

Списъкът на използваните източници се състои от 126 заглавия на полски, руски и английски език.

Макар и да се нуждае от прецизиране структурата на изследването е съобразена с поставените цели и изследователската хипотеза. Изложението, в рамките на посочената структура, би могло да бъде по-добре балансирано. Биха могли да се прецизират наименованията на някои от главите и параграфите.

Налице е достатъчна литературна осведоменост в изследваната област. Посочени са 126 източници на полски, руски и английски език. Някои от тях са с непълни данни. Макар и в недостатъчна степен, част от позоваванията са цитирани под линия на съответната страница.

Методиката на изследването е избрана правилно. Използвани са приложими към обекта и предмета на изследване методи.

Обосноваването във въведението компоненти на дисертационния труд създават предварителна позитивна нагласа към вложеното от докторанта усилие при изследването на тази актуална и значима тема.

Изложението в отделните раздели показва, че докторантът познава изследвания проблем, произтичащ от сериозните теоретически и практически бариери, с които се сблъсква чуждестранния и полския опит при реформиране на системата на имуществените данъци в Полша.

В съответствие с възприетата структура в съдържателната част на изложението, докторантът, изследва някои теоретични постановки от общата теория на данъчното облагане и дефинира понятия, които са използвани по-нататък в дисертацията; прави оценка на икономическото и социално значение (тегло) на данъка върху недвижимите имоти от гледна точка на въздействието върху потреблението, мобилността на работната сила, предлагането на трудова заетост и започването на собствена стопанска дейност; изследва въздействието на данъчното облагане на недвижимите имоти върху икономическия растеж и микроикономическата политика на местното самоуправление и фирмите; разкрива спецификата на решения в областта на данъчното облагане на недвижими имоти в Полша в сравнение с решенията, използвани в страните на Европейския съюз; подлага на дискусия избрани теми, свързани с децентрализацията

на публичните финанси и финансовата самостоятелност на органите на местното самоуправление в Полша.

В заключението са обобщени някои по-съществени резултати, постигнати от докторанта, но то би следвало да се конкретизират в по-голяма степен направените изводи, предложения и доказателства за потвърждаване на изведената в началото хипотеза.

Авторефератът отразява съдържанието на дисертацията и дава представа за постигнатите от автора резултати.

Докторантът е представил шест научни публикации, които отразяват разглежданата в дисертационния труд проблематика.

В своята цялост дисертационното изследване има практико-приложен характер.

II. ОБОБЩЕНИЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ И ОЦЕНКА НА ПРИНОСИТЕ НА ДОКТОРАНТА

Като по съществени резултати от дисертационния труд могат да се открият:

1) Изследвани са съществуващи теоретични възгледи, отнасящи се до икономическите и социалните аспекти и последици от данъчното облагане на недвижимо имущество.

2) Разкрити са ролята и значението на данък сгради в бюджетите на местните власти и е направена оценка на фискалната и нефискалната функция на тази форма на данъчно облагане от гледна точка на данъкоплатците и данъчните власти.

3) Идентифицирани са икономически дилеми, свързани с легитимността и последиците от данъчното облагане на недвижимо имущество. На тази основа са изведени фактори, които биха могли да окажат положително влияние върху структурата на данъка върху недвижимите имоти с оглед постигане на икономическа ефективност и конкурентоспособност.

4) Направени са целесъобразни предложения за усъвършенстване на системата за данъчно облагане на недвижимото имущество в Полша.

Приемам изведените в автореферата приноси, които отразяват постиженията на докторанта. Те са негово лично дело и имат характер на обогатяване и доразвиване на съществуваща теория и практика.

III. ОБОБЩЕНИЕ НА ПО-СЪЩЕСТВЕНИТЕ БЕЛЕЖКИ И ПРЕПОРЪКИ КЪМ ДОКТОРАНТА

В процеса на работа върху дисертационния труд имах възможност да представя критичните си бележки и препоръки. Намирам, че значителна част от тях са отстранени, а с други авторът се е

съобразил и в известна степен е отчел в труда си. Като слабости на дисертацията продължавам да отчитам, че:

1) Въведението е прекалено дълго. Допуснато е прекалено теоретизиране на въпросите, свързани с данъчното облагане на недвижимите имоти. Не са достатъчно ясно открити изследователският проблем, конкретните изследователски задачи и ограничителите, формиращи рамката на дисертационния труд. Обектът и предметът на изследване биха могли да бъдат по-прецизно формулирани.

2) Времевият обхват на изследването би следвало да се разшири до 2016 година.

3) Анализите, оценките, изведените проблеми и т.н. са основани преди всичко на документално проучване. Липсва авторово емпирично изследване, което да потвърди, или да отхвърли изводите от документалното проучване. Формулираната в началото хипотеза би била по-категорично потвърдена, ако резултатите от дисертацията бяха верифицирани, напр. чрез използване на експертно-аналитични методи.

4) Не е постигнат добър баланс между съдържателното изложение в главите и параграфите. Част от наименованията на главите и параграфите не отразяват в достатъчна степен изследователските проблеми и съответно постигнатите резултати и приноси на докторанта.

5) Все още са налице текстове, които се повтарят, буквално или смислово, в различни части, както на дисертацията, така и на автореферата.

6) Заключението е прекалено дълго, допуснато е излишно повторение на вече анализирани въпроси.

Направените бележки не оказват съществено влияние върху общата ми положителна оценка на дисертационния труд.

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Изложеното до тук ми дава основание да приема дисертационния труд за завършен, съгласно изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника към него. Предлагам на научното жури да присъди на Даниел Шибовски образователната и научна степен „доктор” в Професионално направление 3.7 „Администрация и управление”.

05.06.2017 г.

гр. Варна

Изготвил становището:

Доц. д-р Мария Великова